

JANUSZ PODZIELNY

Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej
Etos pracy drogą dojrzewania człowieka
Opole, 18 maja 2016 r.

Z okazji 35-lecia encykliki *Laborem exercens*, dokładnie w dniu urodzin jej autora – św. Jana Pawła II, została zorganizowana na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego ogólnopolska konferencja naukowa, zatytułowana *Etos pracy drogą dojrzewania człowieka*. Organizatorem tego sympozjum była Katedra Bioetyki i Etyki Społecznej WT UO.

Rozpoczęcia konferencji oraz powitania dość licznie zgromadzonych słuchaczy, jak i przybyłych prelegentów, dokonał prodziekan Wydziału Teologicznego, ks. dr hab. Dariusz Krok, prof. Uniwersytetu Opolskiego. Krótkie wprowadzenie merytoryczne w sympozjum zaprezentował następnie jego organizator – autor niniejszego sprawozdania. Podkreślił on m.in. potrzebę oraz aktualność podejmowanej problematyki etosu pracy człowieka, na co obecnie wielokrotnie zwraca uwagę papież Franciszek, nawiązując także do myśli swego poprzednika, św. Jana Pawła II. Opisywana konferencja naukowa została podzielona na dwie sesje – w pierwszej podjęto refleksję nad „Ewangelią pracy” Jana Pawła II oraz jej konsekwencjami w dzisiejszym życiu społecznym, ekonomicznym i sferze charytatywnej. W drugiej części sympozjum poszerzono nieco perspektywę, ukazując etos ludzkiej pracy w kontekście ekumenicznym oraz pastoralnym.

Wykład wprowadzający w podejmowaną w ramach sympozjum problematykę zaprezentowała prof. dr hab. Aniela Dylus z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Jej wystąpienie, zatytułowane *Aktualność społeczno-etycznego przesłania encykliki „Laborem exercens”*, ukazało owe „rzeczy nowe”, dotyczące świata ludzkiej pracy, po 35 latach od opublikowania przez Jana Pawła II dokumentu *Laborem exercens*. Prof. Dylus z wielkim znawstwem wspominała m.in. o „nowych twarzach” bezrobocia dzisiaj, o marginalizacji pracy oraz jej

serwicyzacji. Swoistą nową kwestię społeczną stanowi również, zdaniem politolog i socjolog z Warszawy, zachwianie równowagi między pracą a życiem. Efektem tego jest np. prekariat, czyli grupa pozbawiona dziś podstawowych zabezpieczeń, czy też tzw. *sweatshop*, a więc praca niewolnicza. Konkludując, prelegentka z Warszawy podkreśliła, iż praca jest z całą pewnością, jak stwierdza Jan Paweł II w *Laborum exercens*, dobrem człowieka. Definicję pracy należy jednak pojmować szeroko, jako każdą działalność, którą człowiek spełnia.

Drugim prelegentem w ramach opisywanej konferencji był dr Adam Zadroga reprezentujący Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. W swoim wykładzie *Ewangelia pracy w kontekście przedsiębiorczości społecznej* teolog i ekonomista z Lublina uzasadniał tezę, iż praca jest czymś więcej niż tylko środkiem do zarabiania pieniędzy. Zrozumieniu tej prawdy służy m.in. stosowane przez Jana Pawła II pojęcie „Ewangelii pracy”. Dzięki temu praca człowieka ma również sens personalistyczny, paschalny czy eschatologiczny. Przedsiębiorczość społeczna jest zaś, w ujęciu dra Zadrogi, wspólnym przykładem realizacji „Ewangelii pracy” w praktyce, gdzie przechodzi się od bierności do partycypacji, od pomocy do samopomocy oraz od klienta do partnera.

Trzeci i ostatni referat w ramach pierwszej sesji symposium na temat etosu pracy wygłosił ks. dr Wojciech Surmiak z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jego wystąpienie dotyczyło *Opcji na rzecz ubogich jako konsekwencji Ewangelii pracy*. Prelegent zwrócił m.in. uwagę na fakt, iż ubóstwo występuje dziś na całym świecie, także w najbogatszych krajach, przyjmując różne formy (jak np. wtórny analfabetyzm). Odpowiedzią na ten problem jest tzw. „opcja preferencyjna”, czy też solidarna, profetyczna, na rzecz ubogich, która wiąże się z wyborem, decyzją, demaskowaniem różnych form nędzy. Nawiązując do słów św. Jana Pawła II, teolog moralista z Katowic podkreślił, iż właśnie poprzez pracę kształtuje się sprawiedliwość i miłość społeczna, skierowana zwłaszcza w stosunku do ubogich.

Po wygłoszeniu trzech pierwszych referatów nastąpiła dyskusja, którą poprowadził ks. prof. dr hab. Piotr Morciniec z Uniwersytetu Opolskiego. Pytania dotyczyły m.in. kwestii przyjmowania uchodźców jako formy miłości preferencyjnej, tematu pracoholizmu czy też różnych przejawów nędzy, o których wspomina często papież Franciszek.

Drugą sesję niniejszego symposium otworzyło wystąpienie ks. dra hab. Jana Witolda Żelaznego, prof. Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, który zaprezentował temat: *Praca jako miejsce kształtowania cnót – doświadczenie chrześcijan Orientu*. W swym referacie, wygłoszonym w formie świadectwa, prelegent z Krakowa przybliżył zwłaszcza specyfikę dzisiejszego Libanu oraz sposób codziennego funkcjonowania w tym kraju wspólnot chrześcijańskich.

Ks. Żelazny zaakcentował, iż chrześcijanie wyróżniają się tam m.in. wykształceniem, kulturą oraz poziomem pracy, dlatego są też z reguły bogatsi niż muzułmanie. Chrześcijański, orientalny etos pracy wiąże się szczególnie z inną niż w islamie koncepcją osoby oraz specyficznymi uwarunkowaniami krajów bliskowschodnich, gdzie praca może stać się jedynym sposobem głoszenia Chrystusa w sferze publicznej.

Drugi referat w tej sesji wygłosił ks. dr Janusz Podzielny z Uniwersytetu Opolskiego. Prelegent zajął się „drugim płucem chrześcijaństwa”, czyli Zachodem, przedstawiając referat pt. *Praca jako powołanie – istotne elementy luterńskiego etosu pracy*. W swym wystąpieniu teolog moralista z Opola przybliżył wprawdzie poglądy samego Lutera na temat pracy i ludzkiej pracowitości, aby później przejść do współczesnych odniesień, gdy idzie o ten luterński etos pracy. Ewangelik czy też luteranin wierny przesłaniu Ojca Reformacji pracuje nie dlatego, że musi, ale ponieważ w ten sposób wypełnia swoje powołanie, nadając życiu sens.

W ostatniej prelekcji, wygłoszonej w ramach organizowanego w Opolu sympozjum, pewne praktyczne, pastoralne refleksje na temat powołania przedsiębiorcy w Kościele i świecie zaprezentował ks. mgr lic. Grzegorz Piątek SCJ – koordynator Duszpasterstwa Przedsiębiorców i Pracodawców TALENT w Krakowie. Zwrócił on uwagę na istotne elementy w powołaniu każdego przedsiębiorcy, do których należą m.in.: odpowiadanie na prawdziwie ludzkie potrzeby, tworzenie produktywnej organizacji oraz inwestowanie w rozwój firmy. Nie bez znaczenia dla przedsiębiorców katolickich są również pewne wzorce osobowe, jak np. bł. Edmund Rice, bł. Józef Tovini czy też sługa Boży Enrique Shaw, dzięki którym może umacniać się ich relacja z Panem Bogiem. Ks. Piątek wspomniał również o różnych inicjatywach duszpasterstwa, któremu przewodzi. W jego ramach odbyło się już bowiem ponad 140 spotkań w 10 miastach Polski, co wskazuje na duże zapotrzebowanie przedsiębiorców na tego typu opiekę duszpasterską.

Na koniec niniejszego sympozjum odbyła się kolejna dyskusja, zamykająca drugą sesję tej konferencji, którą poprowadził ks. dr hab. Konrad Glombik, prof. Uniwersytetu Opolskiego. Pytania słuchaczy dotyczyły m.in. zachowań gospodarczych chrześcijan na Bliskim Wschodzie, tezy o wpływie protestantyzmu na życie gospodarcze czy też kwestii pracy w niedzielę.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż ogólnopolska konferencja naukowa *Etos pracy drogą dojrzewania człowieka*, zorganizowana z okazji 35-lecia encykliki *Laborem exercens*, była interesującym i udanym wydarzeniem naukowym na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego. Dała okazję nie tylko do „odświeżenia” i „uwspółcześnienia” treści encykliki św. Jana Pawła II o pracy ludzkiej, ale również rozszerzyła nieco tę problematykę w kontekście chrześcijańskiego Wscho-

du i Zachodu oraz w aspekcie duszpasterskim. Warto na koniec podziękować także patronom medialnym tego sympozjum: tygodnikowi „Gość Niedzielny” (<http://opole.gosc.pl/doc/3166870.Dojrzewanie-dzieki-pracy>) oraz radiu *Doxa* (<http://doxa.fm/audycja/etos-pracy-droga-dojrzewania-czlowieka-konferencja-naukowa-w-nawiazaniu-do-35-rocznicy-wydania-encykli-laborem-exercens-jana-pawla-ii/>), którzy przyczynili się do rozpropagowania omawianej w ramach konferencji problematyki wśród szerszego grona odbiorców.